



EU nieuwsbrief 2024–2025 | 2

■ **Kapitaalmarktenunie | 2**

■ **Solvency II | 7**

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@actuarieelgenootschap.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.



Kapitaalmarktenunie

De spaar- en investeringsunie

De Europese Commissie presenteerde op 19 maart 2025 haar [strategie over een spaar- en investeringsunie \(SIU\)](#). In het huidige economische landschap, dat wordt gekenmerkt door geopolitieke verschuivingen, klimaatuitdagingen en snelle technologische vooruitgang, is deze strategie van groot belang. De EU moet haar potentieel benutten om haar strategische prioriteiten op het gebied van concurrentievermogen op lange termijn, veiligheid en de digitale en groene transitie wil realiseren. De spaar- en investeringsunie staat centraal in deze inspanningen en is gericht op de ontwikkeling van een dieper, liquider en geïntegreerder financieel stelsel in de EU, dat spaargelden efficiënter kanaliseert naar productieve investeringen.

De strategie bouwt voort op de twee actieplannen voor een Kapitaalmarktenunie (KMU) en de parallelle inspanningen om de bankunie verder uit te breiden. Ze hanteert een holistische benadering die het hele financiële stelsel van de EU omvat. Kapitaalmarkten en de banksector zullen gezamenlijk spaargeld efficiënter naar investeringen laten stromen, technische vooruitgang en innovatie aanjagen, structurele veranderingen op weg naar een duurzamere en digitale economie faciliteren, EU-prioriteiten financieren en de open strategische autonomie van de EU versterken.

Zoals aangegeven in [het EU-kompas voor concurrentievermogen](#) van 29 januari 2025 heeft Europa forse investeringen nodig om aan de huidige uitdagingen het hoofd te bieden. In



[het Draghi-rapport](#) over de toekomst van het Europese concurrentievermogen worden deze investeringen geschat op jaarlijks € 750 tot € 800 miljard in de periode tot 2030. Dit bedrag kan nog toenemen door de groeiende defensiebehoeften. Veel van deze extra investeringsbehoeften hebben betrekking op het midden- en kleinbedrijf en innovatieve ondernemingen, die niet uitsluitend kunnen rekenen op financiering door banken. Door de ontwikkeling van geïntegreerde kapitaalmarkten – parallel aan een geïntegreerd banksysteem – kan de spaar- en investeringsunie de brug slaan tussen spaar- en investeringsbehoeften.

De SIU is zo ontworpen dat ze gericht is op het ondersteunen van de welvaart en het welzijn van burgers. Ze streeft naar een omgeving waarin burgers actief kunnen deelnemen aan kapitaalmarkten, zodat ze beter kunnen sparen voor belangrijke gebeurtenissen in hun leven, zoals hun pensioen, de aankoop van een woning of het financieren van de studies van hun kinderen. Beleggen moet aantrekkelijker worden dan een spaarrekening.

Volgens de Europese Commissie is dit initiatief cruciaal om spaargeld in het financiële stelsel in de EU beter naar productieve investeringen te laten stromen. Europese burgers hebben gezamenlijk zo'n € 10 triljoen aan spaargeld op bankdeposito's, die doorgaans minder opleveren dan investeringen op kapitaalmarkten. De SIU kan het welzijn van de EU-burgers versterken door hen meer keuzemogelijkheden en kansen te bieden om hogere rendementen te behalen door hun spaargeld actief in te zetten op kapitaalmarkten. Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie, hierin een dubbelslag voor Europa. Huishoudens krijgen meer en veiligere mogelijkheden om te beleggen op kapitaalmarkten en hun vermogen te laten groeien. Tegelijkertijd krijgen bedrijven gemakkelijker toegang tot kapitaal om te innoveren, te groeien en goede banen te creëren in Europa.



De SIU realiseren is een gedeelde verantwoordelijkheid van EU-instellingen, lidstaten en alle essentiële stakeholders. Dit vereist bundeling van krachten en nauwe samenwerking. De maatregelen die in de strategie worden voorgesteld, worden de komende tijd verder uitgewerkt. De uitrol van de SIU vindt plaats via wetgevende- en niet-wetgevende maatregelen, evenals door maatregelen die de lidstaten nationaal moeten uitwerken. In het tweede kwartaal van 2027 zal de Commissie een tussentijdse evaluatie publiceren over geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van de SIU. [Zie ook het factsheet](#) over dit onderwerp.

Pensioenen – De spaar- en investeringsunie

De SIU heeft als doel beleggen aantrekkelijker te maken dan een spaarrekening en mensen te stimuleren om te investeren in hoogrenderende financiële instrumenten, zoals pensioenen. Pensioenfondsen kunnen burgers bijvoorbeeld helpen om vermogen op te bouwen. Daarom richt de strategie zich onder andere op het ontwikkelen en verbeteren van aanvullende pensioenen om financiële zekerheid voor EU-burgers te garanderen. De inspanningen van de Europese Commissie zijn gericht op het creëren van sterke meerpijler-pensioenstelsels, waarin bedrijfspensioenen en private pensioenen een aanvulling vormen op de overheidspensioenen. Het doel is dus om overheidspensioenen te versterken, niet om ze te vervangen. Door in 2026 de bestaande wetgeving voor instellingen voor bedrijfs-pensioenvoorziening (IBPV's) en het pan-Europese persoonlijke pensioenproduct (PEPP) te herzien, wil de Europese Commissie de effectiviteit en aantrekkelijkheid ervan vergroten, inclusief betere grensoverschrijdende toegankelijkheid.

Een ander belangrijk element van de strategie is het bevorderen van automatische inschrijving in bedrijfspensioenregelingen. Dit blijkt effectief te werken voor het verhogen



van de participatiegraad van werknemers en het verhogen van de rendementen voor gepensioneerden, mede dankzij beleggingsdiversificatie en de schaalvoordelen van grotere pensioenfondsen. Daarnaast zal de Commissie het gebruik van pensioendashboards stimuleren. Deze bieden de lidstaten een beter inzicht in de duurzaamheid en de toereikendheid van hun pensioenstelsel en van pensioentrackingsystemen waarmee burgers een overzicht kunnen krijgen van hun toekomstige pensioeninkomen.

Europese markt voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening

De Europese Autoriteit voor Verzekeringen en Bedrijfspensioenen (EIOPA) heeft op 11 februari 2025 [het rapport '2024 IORPs in Focus'](#) gepubliceerd. Dit rapport biedt inzicht in de recente ontwikkelingen op de Europese markt voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's). Uit het rapport blijkt dat er sprake is van een voortdurende verschuiving van pensioenen op basis van vaste uitkeringen (DB) naar toegezegde bijdrageregelingen (DC) en een merkbaar herstel in termen van beheerd vermogen. Het rapport laat een gestage groei van het aantal deelnemers en begunstigden zien, evenals een opleving van de activa onder beheer. Het totale aantal deelnemers en uitkeringsgerechtigden bedroeg € 71,6 miljoen aan het einde van 2023, terwijl het beheerd vermogen toenam tot € 2,72 biljoen, ten opzichte van € 2,3 biljoen in 2022. Het aantal IBPV's daalde met 1,7% doordat kleinere instellingen blijven fuseren tot grotere IBPV's. Tegelijkertijd nam het aantal IBPV's voor meerdere werkgevers toe. Wat beleggingsstrategieën betreft, blijven IBPV's vooral vertrouwen op beleggingsfondsen, met name op fondsen die beleggen in aandelen en schuldpapier. Wat grensoverschrijdende activiteiten betreft, blijkt dat IBPV's, ondanks het doel van de IBPV II-richtlijn om de marktintegratie te verdiepen, slechts in acht lidstaten actief zijn.



IORP Risk Dashboard

EIOPA heeft eind januari haar driemaandelijks '[Risk Dashboard](#)' over IORPs gepubliceerd. Dit dashboard biedt een overzicht van de belangrijkste risico's en kwetsbaarheden binnen de sector voor aanvullende pensioenen. Uit de laatste editie blijkt dat de risico's stabiel blijven en over het algemeen op een gemiddeld niveau liggen, hoewel er aanhoudende tekenen van kwetsbaarheid zijn als gevolg van marktvolatiliteit.



Solvency II

Herziening Solvabiliteit-II richtlijn en Herstel en afwikkelingsrichtlijn

• Niveau 1

De Solvabiliteit II-wijzigingsrichtlijn is op 8 januari 2025 in alle officiële EU-talen in het Publicatieblad gepubliceerd. De volledige naam is [Richtlijn \(EU\) 2025/2](#) van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 tot wijziging van Richtlijn 2009/138/EG wat betreft evenredigheid, kwaliteit van het toezicht, rapportage, langetermijn-garantiemaatregelen, macroprudentiële instrumenten, duurzaamheidsrisico's en groeps- en grensoverschrijdend toezicht, en tot wijziging van de Richtlijnen 2002/87/EG en 2013/34/EU.

De richtlijn is op 29 januari 2025 inwerking getreden. De omzettingstermijn voor de lidstaten is twee jaar. Dit betekent dat alle lidstaten binnen deze periode hun nationale verzekeringswetgeving met betrekking tot SII moeten wijzigen om deze bepalingen in hun nationale wetgeving op te nemen. Zodra de maatregelen zijn omgezet, moeten de lidstaten de tekst van deze bepalingen zonder vertraging aan de Commissie meedelen. De lidstaten moeten die maatregelen toepassen vanaf 30 januari 2027.

Tegelijkertijd werd de "IRRD" ook in het Publicatieblad gepubliceerd onder de naam [Richtlijn \(EU\) 2025/1](#) van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2024 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen en tot wijziging van de Richtlijnen



2002/47/EG, 2004/25/EG, 2007/36/EG, 2014/59/EU en (EU) 2017/1132 en Verordeningen (EU) nr. 1094/2010, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 806/2014 en (EU) 2017/1129. De richtlijn hanteert dezelfde omzettings- en toepassingstermijnen. De IRRD is van toepassing op alle verzekerings- en herverzekeringsondernemingen en -groepen in de EU waarop Solvency II van toepassing is.

• ***Niveau 2 SII – wijziging gedelegeerde handeling***

Ondertussen werkt de Commissie verder aan de voorbereiding van de noodzakelijke wijzigingen van de SII gedelegeerde handeling. In totaal zijn er 30 delegaties voor wijzigingen of nieuwe bepalingen in de SII gedelegeerde handeling of Commissie verordening 2015/35.

Een van de wijzigingen betreft de uitwerking van evenredigheidsmaatregelen. Op 30 januari 2025 heeft EIOPA, op verzoek van de Commissie, haar technisch advies hierover ingediend. In dat advies worden verschillende voorwaarden voorgesteld voor het toekennen en intrekken van evenredigheidsmaatregelen voor (her)verzekeringsondernemingen en -groepen die niet als klein en niet-complex worden aangemerkt. De door EIOPA voorgestelde maatregelen zijn vergelijkbaar met die welke van toepassing zullen zijn op KNC0's (kleine en niet-complexe ondernemingen). Het technisch advies zal de Commissie ondersteunen bij de aanpassing van de gedelegeerde handeling op grond van artikel 29, lid 5, en artikel 213 bis, lid 6.

Op 30 januari 2025 publiceerde EIOPA ook haar definitief technisch advies aan de Europese Commissie over de kapitaalbehandeling in de standaardformule van de directe blootstelling



van verzekeraars aan in aanmerking komende centrale clearingtegenpartijen (CCP's). EIOPA adviseert om de behandeling van indirecte blootstellingen uit te breiden tot directe blootstellingen en om de behandeling van bijdragen aan wanbetalingsfondsen beter af te stemmen op de risicogevoelige benadering die wordt gehanteerd binnen de verordening kapitaalvereisten voor banken. Daarnaast stelt EIOPA voor om een nieuw artikel toe te voegen aan de gedelegeerde handeling en om de artikelen 189, 192 en 199 te wijzigen.

Ondertussen heeft de Commissie ook haar strategie over de spaar- en investeringsunie gepubliceerd (zie hierboven). Daarin zegt zij dat zij tegen het vierde kwartaal van 2025 maatregelen zal nemen om aandeleninvesteringen door institutionele beleggers te stimuleren. Om deze investeringen door verzekeraars te vergemakkelijken, zal de Commissie in de gedelegeerde SII-handeling de geschiktheidscriteria voor een gunstige prudentiële behandeling van langetermijnbeleggingen in aandelen specificeren. Omdat de voorbereidingen over de wijzigingen van de gedelegeerde handeling nog niet zijn afgerond, zal deze aankondiging geen nieuwe verschuivingen met zich meebrengen.

In een recente hoorzitting in het Europees Parlement over de verwachte SII gedelegeerde handeling zei Tilman Lueder, hoofd van de eenheid Verzekeringen en Pensioenen bij de Europese Commissie, tegen de leden van het Europees Parlement dat de Commissie alle ontvangen standpunten zal consolideren in een eerste schets van de wijzigingen van de gedelegeerde SII-handeling. De Commissie hoopt deze op of rond mei 2025 aan zowel het Parlement als de Raad voor te leggen. Dit zou de richting moeten aangeven, inclusief de meest opvallende en relevante punten en de belangrijkste kwesties die moeten worden oplossen. Lueder noemde daarbij met name de waardering van activa en kapitaalvereisten



voor aandelenbeleggingen. tijdens de hoorzitting gaf hij ook informatie over de tijdslijn. Na het informele overleg met de medewetgevers in mei is de Commissie voornemens om op of rond juni/juli 2025 een ontwerp op te stellen, gevolgd door een raadpleging van acht weken.

• *Niveau 2 SII – RTS*

De Commissie heeft onlangs een omnibuspakket aangenomen, een pakket voorstellen om de EU-regels te vereenvoudigen, het concurrentievermogen te vergroten en extra investeringen te stimuleren. Deze voorstellen omvatten ook maatregelen om de duurzaamheidsrapportage te stroomlijnen en te vereenvoudigen, met als doel onnodige lasten voor de sector te verminderen. EIOPA juicht dit initiatief toe. Voorzitter Petra Hielkema gaf in een recente toespraak aan dat de tijdlijn voor het afronden van de Regulatory Technical Standards (RTS) moet worden verlengd totdat er stabiliteit is over de reikwijdte van de herziene Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de Level 2-vereisten met betrekking tot de European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Dit zou ervoor zorgen dat de aanpak van EIOPA in lijn blijft met de bredere vereenvoudigingsinspanningen.

• *Niveau 2 SII – wijziging ITS*

In 2025 worden nog meer consultaties verwacht over een aantal technische uitvoeringsnormen (ITS) die moeten worden herzien naar aanleiding van de SII-wijzigingen.

In het kader van de huidige politieke richting van de Europese Commissie voor vermindering van rapporteringen (verslaglegging), wordt ook van EIOPA verwacht dat zij het



aantal templates terugbrengt, maar niet het aantal cellen binnen de templates. Het blijkt vooral uitdagend om nationale lagen te verminderen, aangezien bepaalde informatie slechts in enkele lidstaten relevant is. De herziening door EIOPA van de 'ITS on supervisory reporting' staat gepland voor de zomer van 2025.

• *Niveau 3 SII*

In het kader van Solvabiliteit II-wijzigingsrichtlijn zal EIOPA ook alle bestaande richtsnoeren die op deze richtlijn zijn gebaseerd evalueren. Het geheel van richtsnoeren is in de loop der jaren gegroeid. Gezien het grote aantal van deze richtsnoeren zal de herziening in fases gaan.

De belangrijkste doelstellingen zijn:

1. ervoor zorgen dat de richtlijnen up-to-date zijn;
2. ervoor zorgen dat ze in overeenstemming zijn met het rechtskader zoals gewijzigd bij de herziening van SII;
3. vereenvoudiging en verkorting van de richtsnoeren, met name wanneer deze relevant zijn voor verzekerings- en herverzekeringsondernemingen.

Daarnaast geeft de SII-evaluatie EIOPA de opdracht om aanvullende richtsnoeren uit te vaardigen. EIOPA is echter van mening dat de omvang van de richtsnoeren beperkt moet blijven tot wat strikt noodzakelijk is om een solide en consistente toepassing van Solvency II te waarborgen.

Op 3 februari 2025 lanceerde EIOPA [een openbare raadpleging](#) over de richtsnoeren voor de methoden om het marktaandeel te bepalen van ondernemingen die gebruik kunnen



maken van beperkte rapportagevereisten onder SII. Het doel is om de bestaande richtsnoeren te herzien, zodat ze in overeenstemming zijn met het gewijzigde regelgevingskader en, waar mogelijk, in te korten en te vereenvoudigen. De deadline om te reageren via de online enquête is 28 april 2025.

In het derde kwartaal van 2025 worden een aantal nieuwe richtsnoeren verwacht:

- nieuwe richtsnoeren over toezichtbevoegdheden om liquiditeitskwetsbaarheden te verhelpen;
- nieuwe richtsnoeren over de uitsluiting van ondernemingen van het toepassingsgebied van groepstoezicht.

Daarnaast staan voor 2025 nog gepland:

- Herziene richtsnoeren over het proces voor prudentiële toezicht;
- Gezamenlijke richtsnoeren voor duurzaamheidsstresstests.

Acht richtsnoeren en een opinie worden herzien in een later stadium.

• ***Niveau 2 en 3 IRRD***

Om de IRRD handen en voeten te geven, is er nog veel werk aan de winkel, omdat het hier een compleet nieuw raamwerk betreft. De impact zal in Nederland echter beperkter zijn, omdat Nederland een van de weinige EU-landen is waar dergelijk raamwerk al bestaat. EIOPA zal 18 nieuwe N2 en N3 instrumenten moeten opstellen, waaronder: 11 technische



reguleringsnormen (RTS), 1 technische uitvoeringsnorm (ITS), en 6 richtsnoeren alsook een samenwerkingsakkoordraamwerk.

EIOPA heeft aangekondigd dat er drie consultatierondes zullen plaatsvinden voor deze nieuwe instrumenten 3. De eerste publieke consultatieronde is aangekondigd te starten in de 2de helft van april 2025, en betreft drie RTS, drie richtsnoeren, met een tweede deel gepland voor de tweede helft van juli 2025 en behandelt één RTS en één ITS. De tweede publieke consultatieronde zal starten in de tweede helft van december 2025 en omvat drie RTS en drie richtsnoeren. De derde publieke consultatieronde is gepland voor de tweede helft van juli 2026 en betreft vier RTS.

De eerste reeks van vier RTS-ontwerpen moet uiterlijk op 29 juli 2026 bij de Commissie zijn ingediend; de volgende reeks van zeven RTS verwacht de Commissie uiterlijk op 29 juli 2027. De richtsnoeren moeten worden uitgegeven, met een eerste deel uiterlijk op 29 januari en een tweede deel uiterlijk op 29 juli 2027.

Nog meer wijzigingen van de SII-richtlijn?

In de Solvabiliteit II-wijzigingsrichtlijn wordt EIOPA ook verzocht een aantal rapporten op te stellen in het kader van een verdere reflectie over SII:

- In de gewijzigde richtlijn staat dat EIOPA tegen 1 maart 2025 een 'Report on the prudential treatment of ESG factors' ('verslag m.b.t. het houdbaarheidsrisico') (sic) moest aanleveren. Dit verslag werd al op 7 november 2024 gepubliceerd. Het is nu aan de Commissie om te beslissen of en hoe de aanbevelingen van



EIOPA moeten worden opgevolgd: direct in de wijzigingen van de gedelegeerde handeling of op een later tijdstip?

- Tegen 30 juni 2025 moet EIOPA een 'Report on biodiversity' ('verslag m.b.t. biodiversiteitsverliesrisico's') opstellen. EIOPA heeft hierover een consultatie gehouden, waarvan de openbare raadpleging op 26 februari 2025 is afgelopen.
- Verder wordt EIOPA de opdracht gegeven om tegen 29 januari 2027 een 'Report on integrated data collection' (verslag over geïntegreerde gegevensverzameling) op te stellen.
- Tegen 31 december 2027 moet, volgens de nieuwe vereisten van de SII-richtlijn, een verslag van de Commissie aan het EP en de Raad gereed zijn over de werking van de SII- en de financiële conglomeratenrichtlijn (FICOD), met betrekking tot een gelijk speelveld (wijziging artikel 31 van Richtlijn 2002/87/EG), vooral wat betreft de prudentiële behandeling van sector overschrijdende deelnemingen). Om dat verslag voor te bereiden, zal de Commissie waarschijnlijk het Joint Committee om advies vragen. Een mogelijk voorstel tot wijziging van FICOD zal waarschijnlijk een taak voor de volgende Commissie worden.
- Ten slotte moet er op 31 januari 2028 een 'Report on composites' ('verslag m.b.t. de herziening van de scheiding van levens- en schadeverzekerings-activiteiten') gereed zijn.

Het beheer en risicobeheer van kunstmatige intelligentie

12 februari 2025 publiceerde EIOPA [haar consultatie](#) over het advies over het beheer en risicobeheer van kunstmatige intelligentie. De deadline voor commentaar is 12 mei 2025. EIOPA wil hiermee een leidraad bieden over hoe de sectorale wetgeving (zoals Solvency II),



die werd goedgekeurd voordat AI-systemen bestonden, moet worden geïnterpreteerd in de context van AI-systemen. Daarbij wordt de definitie van AI-systemen uit de AI-wet gehanteerd.

Stress tests

EIOPA publiceerde op 17 december 2024 de resultaten van haar 2024 'Insurance Stress Test', waarin zij het vermogen van Europese verzekeraars beoordeelde om de economische en financiële gevolgen van een heropleving van geopolitieke spanningen op te vangen. Uit de oefening blijkt dat verzekeraars in de EER (Europese Economische Ruimte) over het algemeen goed gekapitaliseerd zijn.

Aan de stresstest namen 48 ondernemingen uit 20 lidstaten deel, die samen ongeveer 75% van de EER-markt vertegenwoordigen in termen van totale activa. De test onderwierp de Europese verzekeraars aan een ongunstig scenario, gekenmerkt door een intensivering van geopolitieke spanningen met een breed scala aan domino-effecten. De marktschokken op macroniveau werden aangevuld met verzekeringsspecifieke elementen, zoals massaverval, schade-inflatie en lagere premie-inkomsten.

EIOPA beoordeelde de veerkracht van de verzekeringssector tegen deze schokken vanuit zowel een kapitaal- als een liquiditeitsperspectief. Deelnemers berekenden hun kapitaal- en liquiditeitsposities na stress op twee verschillende manieren. Volgens de fixed balance sheet approach (FBS) waren alleen ingebodde managementacties toegestaan. Onder de constrained balance sheet approach (CBS) mochten verzekeraars echter reactieve managementmaatregelen nemen om op de schokken te reageren, mits deze reacties



realistisch en plausibel waren. Verzekeringsondernemingen gingen de oefening in met een robuuste geaggregeerde solvabiliteitsratio van 221,8%. Na toepassing van de schokken en zonder dat reactieve managementmaatregelen waren toegestaan, daalde de solvabiliteitsratio van verzekeraars met bijna 100 procentpunten tot 123,3%, wat resulteerde in een kapitaalverlies van meer dan € 270 miljard. Toen verzekeraars echter reactieve managementmaatregelen mochten nemen, konden ze hun solvabiliteitsratio herstellen tot 139,9%. Dit toont aan dat ze in staat zijn hun posities aan te passen en te verbeteren in het licht van ongunstige economische en financiële omstandigheden.

Hoewel de oefening voornamelijk microprudentiëel gericht was, stelde de opname van dergelijke reactieve beheersmaatregelen EIOPA in staat om mogelijke overloopeffecten naar de bredere financiële sector beoordelen.



Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers. Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).

Research afgesloten op 25 maart 2025



Koninklijk Actuarieel Genootschap